

RESULTS OF THE DEVELOPMENT OF A MULTIMODAL MODEL OF HIERARCHICAL STRUCTURAL AND FUNCTIONAL PATHOGENETIC LINKS OF MENTAL DISORDERS DUE TO COVID-19

V.D. Mishiev
B.V. Mikhailov
E.G. Grinevich
V.Y. Omelyanovich
I.V. Kuznetsov

Shupyk National University of Healthcare
Shupyk National University of Healthcare
Shupyk National University of Healthcare
Shupyk National University of Healthcare
Shupyk National University of Healthcare

This text is the abstract of the report to the III Scientific and Practical Conference with International Participation "Psychiatry, Narcology, Clinical Psychology and General Medical Practice: Interdisciplinary Issues of the Present", March 22-23, 2024, Kyiv - online.

Психічна епідемія, що сполучена з COVID-19 вже підтверджується результатами наукових досліджень і, хоча її вплив на широкі верства світового суспільства визначається як оборотний, залишаються великі контингенти, які матимуть довгострокові психічні наслідки COVID-19 та потребу у відновленні рівнів соціального функціонування та якості життя. До таких уразливих категорій відносять медичних працівників, дітей та підлітків, осіб старечого віку, пацієнтів з психічними розладами, та хворих, які перенесли COVID-19. До теперішнього часу залишаються невирішеними питання клінічної феноменології, особливостей емоційної, когнітивної сфер, особистісного реагування, рівнів соціального функціонування та якості життя хворих, які перенесли COVID-19, існує потреба у створенні моделі ієрархічних структурно-функціональних патогенетичних ланок психічних розладів, а також таргетно-спрямованої системи відновлювальної терапії і медико-психологічної реабілітації хворих, які перенесли COVID-19.

Мета роботи - встановлення ієрархічних структурно-функціональних патогенетичних ланок розладів психічної сфери, визначення мішенів лікувально-реабілітаційних впливів для хворих, які перенесли COVID-19, в тому числі у референтних груп населення, яке знаходилось під впливом військового стресу, бойової психічної травми, вимушені переселенці тощо.

Завдання дослідження - розробка мультимодальної моделі ієрархічних структурно-функціональних патогенетичних ланок порушень психічної сфери у хворих, які перенесли COVID-19.

Методи дослідження - клініко-психопатологічний, інструментальний, лабораторний, психодіагностичний, математично-статистичний.

Робота виконана в межах НДР кафедри загальної, дитячої, судової психіатрії і наркології НУОЗ України імені П.Л. Шупика «Розробка мультимодальної системи відновлювальної терапії і медико-психологічної реабілітації хворих, що перенесли COVID-19, на підставі вивчення провідних патогенетичних механізмів» (№ держреєстрації 0121U114707).

Результати дослідження та їх обговорення.

Науково-обґрунтованими підставами для розробки цієї моделі є:

- а) встановлення ієрархічних структурно-функціональних патогенетичних ланок розладів психічної сфери відповідно до визначених на підставі комплексного аналізу (з урахуванням інформативності, діагностичної цінності досліджених ознак) мішенів лікувально-реабілітаційних впливів для дослідженого контингенту (включно чинники, маркери ризику);
- б) стандартизація та диференціація стратифікованих ознак патогенетичних механізмів розладів психічної сфери, асоційованих з SARS-Cov-2 (в тому числі, пов'язаних з наслідками БД).

На цій основі розроблені алгоритми конгруентності діагностичних, терапевтичних, реабілітаційних заходів, а також персоніфіковані моделі (пацієнт – маршрут) їх реалізації. Отримані нові теоретичні наукові результати дозволили суттєво розширити уявлення про структуру та засоби системного провадження етіопатогенетично та клінічно обумовлених організаційних, терапевтичних та реабілітаційних заходів для зазначеного контингенту, а також є базисом подальшої розробки та апробації таргетно-спрямованої системи відновлювальної терапії і медико-психологічної реабілітації хворих, які перенесли COVID-19 (в тому числі у референтних груп населення, яке знаходилось під впливом військового стресу, бойової психічної травми, вимушені переселенці, учасники БД тощо).

Диференціація, кластеризація та стратифікація провідних патогенетичних механізмів розладів психічної сфери, асоційованих з SARS-Cov-2 (в тому числі, пов'язаних з наслідками БД) дозволили розробити та методично забезпечити мультимодальну модель ієрархічних структурно-функціональних патогенетичних ланок порушень психічної сфери у хворих, які перенесли COVID-19. Підвищення ефективності надання психіатричної допомоги за рахунок валідних алгоритмів конгруентності діагностичних, терапевтичних, реабілітаційних заходів, а також персоніфікованих моделей (пацієнт – маршрут) їх реалізації в структурі мультимодальної моделі ієрархічних структурно-функціональних патогенетичних ланок порушень психічної сфери у хворих, які перенесли COVID-19 (в тому числі, пов'язаних з наслідками БД), визначення критеріїв якості, адекватності та результативності, зменшення терміну лікування, а також підвищення якості життя хворих.

Висновки. На рівні доказової медицини, в структурі біопсихосоціальної парадигми та на основі комплексного дослідження вперше у вітчизняній психіатрії розроблено мультимодальну модель ієрархічних структурно-функціональних патогенетичних ланок порушень психічної сфери у хворих, які перенесли COVID-19, в тому числі у референтних груп населення, яке знаходилось під впливом військового стресу, бойової психічної травми, вимушені переселенці тощо. Втілення розробок дозволило суттєво підвищити ефективність використання ресурсів (державних коштів і бюджетів об'єднаних територіальних громад) в сфері охорони здоров'я України. Сприятиме підвищенню показників якості надання медичної допомоги і зниження стійкої втрати працездатності. Отримані нові теоретичні наукові дані є базисом подальшої розробки та апробації таргетно-спрямованої системи відновлювальної терапії і медико-психологічної реабілітації хворих, які перенесли COVID-19.